

התובע -

ס. ב. ש.

ע"י ב"כ *****

נ ג ד

הנתבעת -

ס. (מ.) ס.

ע"י ב"כ *****

פסק דין

אקדמות מילין

אחר שנפרדו הצדדים בגט פיטורין ואחר שדומה היה שבחתימתם על הסכם גירושין, אשר אושר וקיבל תוקף של פסק דין, נסתם הגולל על כלל המחלוקות שבניהם, בא התובע והגיש את תביעתו שבנדון.

בתביעתו זו עותר התובע לחייב את הנתבעת בפיצויי נזיקין על כך שלא גילתה לו, קודם לנישואיהם, כי היא חולת סכיזופרניה וסובלת מבעיות נפשיות משמעותיות בגינן היא נדרשת לטיפול תרופתי. לטענתו, בשל אותו העלם ומצג כוזב הוא נישא לתובעת בסופו של יום, אלא שנישואין אלו הביאו עליו אך ורק עצב ומרורים וסופם שהוא עצמו לקה בנפשו בשל האומללות והמתח בהן היה שרוי במהלך חייו המשותפים עם הנתבעת. לחיזוק טענתו זו צירף התובע חוות דעת מומחה מטעמו המעריכה את נכותו הנפשית כתוצאה ממערכת היחסים עם הנתבעת בשיעור של 20%.

הנתבעת מכחישה את טענות התובע וטוענת כי אומנם סבלה בעבר, אחר לידת בנה מנישואיה הראשונים, מדיכאון שלאחר לידה ואולם היה זה מצב רפואי חולף ומתוך שכך לא מצאה לנכון לגלות את הדבר לתובע.

הנתבעת טוענת כי לא הסתירה מהתובע כל מידע מהותי אודות מצבה הנפשי קודם לנישואיהם ומכל מקום התובע "סבר וקיבל" אותה על כל מגרעותיה, ראייה לדבר שאף לאחר שהיא הגישה את תביעותיה הכספיות כנגדו, ביקש ממנה התובע במספר הזדמנויות כי תשוב ותחיה עימו ב"שלום בית".

עוד מוסיפה הנתבעת וטוענת כי הצדדים הגיעו להסכם גירושין ובו הסכמות המסיימות את כלל המחלוקות בניהם ולפיכך אין כל מקום לקבל תביעתו זו של התובע אשר כל הורתה בנסיון לא ראוי להוסיף ולעשות לכיסו ולא במשפט.

זוהי, איפוא, מסגרתם של דברים.

הסכמות מקדמיות של הצדדים

קודם שנבוא אל העובדות והפרטים הנוגעים לנדון נציין כי הצדדים הגיעו להסכמות דיוניות כדלקמן-

א. ביהמ"ש יתן פסק דין מנומק בסוגיית החבות אחר ששמע את עדויות הצדדים ולאחר קבלת סיכומים בכתב מטעמם.

ב. אם וככל שימצא ביהמ"ש כי הנתבעת חבה כלפי התובע בשל עוולה ניזקית או מכל טעם אחר, מוסכם על הצדדים כי סכום הפיצוי יקבע על דרך הפשרה ע"פ סע' 79 א לחוק בתי המשפט, מבלי שביהמ"ש ידרש לנמק את שיעור החיוב שיקבע על ידו.

ג. ככל שימצא ביהמ"ש כי יש לחייב את הנתבעת בפיצוי כספי כלפי התובע, יקבע המועד לתשלום הפיצוי לאחר הגיעו של בנם הקטין של הצדדים, ה., יליד 2004, לגיל 18, כאשר סך הפיצוי שיקבע יהא צמוד למדד המחירים לצרכן ממועד מתן פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

להלן נלך במיתווה הדיוני המוסכם, ומתוך שנחקרו הצדדים והוגשו סיכומיהם נבוא ראשית דבר אל סיפור העובדות הנדרשות לנדון.

העובדות הנדרשות לנדון

1. הצדדים נישאו זל"ז ביום 1.9.03. התובעת הייתה אותה עת גרושה ואם לילד, ואילו התובע היה רווק. הצדדים היו כבני 38 בעת נישואיהם. הם הכירו זה את זה במהלך חודש מרץ 2003 באמצעות שכנה של הורי הנתבעת, ולאחר כמחצית שנה של היכרות החליטו לבוא בכרית נישואין.

מנישואיהם אלא נולד לצדדים בנם הקטין, ה., יליד 25.11.04 (להלן – הקטין).

2. אלא שנישואין אלו לא עלו יפה וכבר ביום 22.2.07 חתמו הצדדים על הסכם גירושין ובו הסדירו, בין השאר, את עניני המזונות, המשמורת והסדרי הראיה. הסכם הגירושין אושר וקיבל תוקף של פסק דין בו ביום. במהלך חודש מרץ 2007 התגרשו הצדדים בגט פיטורין.

3. ביום 23.11.08, כשנתיים לאחר חתימת הסכם הגירושין, הגיש התובע את תביעתו הנוכחית.

4. בתביעתו טוען התובע כי הנתבעת הציגה בפניו מצג כוזב והפרה את חובת הזהירות ותום הלב כלפיו עת הסתירה ממנו, עובר לנישואיהם, כי היא סובלת מסכיזופרניה ובעיות נפשיות שונות וכי היא נדרשת למעקב ולטיפול נפשי ותרופתי בגין בעיותיה אלו.

לטענת התובע עובדות אלו נודעו לו דרך מקרה עת עיין במכתב מהמל"ל, שהיה ממוען לנתבעת, ממנו עלה כי היא הגישה למוסד לביטוח לאומי תביעה לנכות כללית. המל"ל קיבל את תביעתה וקבע לה אחוזי נכות משתנים מעת לעת (ראה תעודת עובד ציבור של המל"ל ופרוטוקולי המל"ל נספחים א-9 לכתב התביעה).

5. התובע טוען כי עוד קודם לכן החל להבחין בהתנהגות מוזרה מצידה של הנתבעת אם כי לא ידע לעמוד על פישרה, כך, כדוגמה, היא החלה לצעוק בלילות ולהעירו באופן תדיר

בטענה כי מישהו מנסה לפרוץ לביתם אף שלא היה לדברים כל שחר. לטענתו, בתקופת הריונה חלה התדרדרות ממשית במצבה הנפשי של הנתבעת, היא הפסיקה לתפקד בבית, הייתה ערה בלילות ונהגה לבקש ממנו להחזירה לבית הוריה. אחר הלידה אף סירבה הנתבעת להניק את בנם, והחלה לנהוג כלפיו באלימות מילולית ולעיתים אף השליכה לעברו חפצים.

6. לטענת התובע תקופת נישואיהם הקצרה של הצדדים הותירה שריטה ומועקה בנפשו והוא עצמו נכנס לדכאון ולמצב פוסט טראומתי כתוצאה מנישואין אלו.

התובע צירף לתביעתו חוות דעת רפואית מטעמו, ערוכה ע"י ד"ר חוזה גובז'נסקי, הקובעת כי נכותו הנפשית מגעת כדי 20%, וכי נכות זו תיוותר כל עוד לא יטפל בה בטיפול תרופתי נדרש.

נציין כי הנתבעת לא ביקשה לבדוק את מצבו הרפואי של התובע על ידי מומחה מטעמה.

7. התובע העמיד את תביעתו הכספית על סך של 183,742 ₪. כאשר ראשי הנזק אותם ציין בתביעתו ובתצהיר עדותו הינם כדלקמן:

- א. החזרי הוצאות בגין חתונת הצדדים והנילווה לה - 37,000
- ב. הוצאות שנדרש התובע להוציא בגין בנה של הנתבעת מנישואיה הראשונים - 55,000 ₪
- ג. הוצאות גירושין - 16,242 ₪
- ד. הפסד ימי עבודה - 5000 ₪
- ה. כאב וסבל (נזק נפשי) - 70,000 ₪

יודגש כבר עתה כי התובע לא עתר כלל בתביעתו לראשי נזק דוגמת אובדן כושר השתכרות, הוצאות רפואיות עתידיות, הוצאות בגין עזרת צד ג' וכיוצ"ב, אלא צימצם תביעתו לראשי הנזק הנזכרים בלבד.

8. הנתבעת מכחישה את טענות התובע מכל וכל. ראשית היא מקדימה וטוענת כי לא עוולה כלפי התובע באי גילוי פרטים מהותיים באשר לעברה הרפואי עובר לנישואיהם. לטענתה היא אומנם סבלה בעבר, אחר לידת בנה מנישואיה הראשונים, מדיכאון לידה ואולם מתוך שמדובר היה בלקות חד פעמית לא מצאה לציין עובדה זו לפני התובע קודם לנישואיהם. עם זאת טוענת הנתבעת כי אִמָּה ציינה ענין זה לפני התובע אלא שהוא בחר להתעלם מכך ולא ייחס כל משמעות לדברים.

לטענת הנתבעת, לאחר תקופת היכרות של כמחצית השנה, בה יכול היה לעמוד על טיבה וטיבעה, מצא התובע לבקש את ידה לפיכך נסיונו כעת לעשות הוץ בטענות על מצבה הנפשי ראוי שידחה על ידי בית המשפט.

9. הנתבעת מודה כי אחר לידת בנם המשותף של הצדדים שָׁבָה וסבלה מאותו דכאון שלאחר הלידה, אלא שגם כאן, לטענתה, אחר טיפול תרופתי קצר שבה למצבה הנפשי הרגיל.

10. הנתבעת מוסיפה וטוענת אף יותר מכך. לדבריה, על אף שנחשף למצבה הנפשי הנטען על ידו ביכר התובע להוסיף ולחיות עימה חיי זוגיות תחת קורת גג אחת, וראיה לדבר שאף עתר וביקש ממנה בכמה וכמה הזדמנויות כי תשוב ותחייה עימו בשלום בית.

שואלת, איפוא, הנתבעת - מהו ניזקו של התובע כאשר הוא עצמו רצה להוסיף ולקבלה במצבה הנפשי הנטען? כיצד מבקש הוא לטעון כעת כי נגרם לו נזק ממחדלה שלה לגלות אוזנו בדבר מצבה הרפואי בה בשעה שהוא עצמו הבהיר כי הוא מעדיף את החיים במחיצתה, במצבה הנפשי הנטען, על פני פירוד וניתוק? אין זאת אלא שאין בתביעתו כל ממש.

11. עוד מוסיפה הנתבעת וטוענת - כי אחר משא ומתן מייגע ואחר שהעלה התובע טענותיו המוכחות כלפיה באשר למצבה הנפשי, הגיעו הצדדים להסכם גירושין המסדיר את כלל המחלוקות בניהם, או לפחות זהו המצג אשר הציג לפניה התובע כאשר למהותו של הסכם זה. מתוך שכך, ואך ורק מתוך מצג זה, נאותה הנתבעת, לטענתה, להסתפק בדמי מזונות מינימליים ולוותר ויתורים רכשיים כאלה ואחרים. והנה כעת אחר שהשיג השגים נאים בהסכם הגירושין עליו חתמו, בא עליה התובע בעורמה ומבקש לגזול ממנה אף את אותו מעט שקבלה על פי הסכם זה. לטענת הנתבעת מנוע התובע מלהוסיף ולתבוע תביעות כספיות שונות אחר שהגיעו הצדדים להסכם גירושין כולל וכבר מתוך כך בלבד יש לדחות את תביעתו.

12. ועוד - לטענת הנתבעת דווקא התנהגותו של התובע במהלך הנישואין הייתה חריגה ואלימה. לדבריה הן פקידות הסעד בתסקיריהן והן הסומכת שנשלחה לסייע לה דיווחו כי התובע נוהג באופן נוקשה כלפיה ואינו תומך בה כלל ועיקר, וכי התנהגותו מגבירה את לחצייה הנפשיים ואת המתחים בהם היא נמצאת, דבר המקשה עליה את הטיפול בבנם. וגם כאן שואלת הנתבעת - מה לו התובע שמגיש תביעתו הניזקית בגין התנהלותה כלפיו שעה שדווקא הוא זה אשר מירר את חייה, הצר את צעדיה וציערה צער רב במהלך חיי נישואיהם הקצרים?

13. הנתבעת מוסיפה וטוענת טענות כאלה ואחרות כנגד חוות דעת המומחה אשר הוגשה ע"י התובע להוכחת נזקיו, כך נטען על ידה כי מומחיותו של המומחה ד"ר גובז'נסקי הינה בפסיכיאטרית ילדים ולפיכך תמוה כי הוא נותן חוות דעתו בנוגע לתובע שהינו בגיר. עוד טוענת הנתבעת כי חוות הדעת כולה מושתתת על טענות שטען התובע לפני המומחה מבלי שאלו נבדקו על ידי המומחה לעומקן אלא התקבלו על ידו בגדר "כזה ראה וקדש", וכן טוענת התובעת כי אין בחוות הדעת כל מימצא המלמד על קשר סיבתי ברור בין מצבו הנפשי הנטען של התובע לעוולתה הנטענת בדבר אי גילוי דבר מחלתה.

14. נוסף ונאמר כי הנתבעת אף אווזת בטענות דיוניות, דוגמת היותה של תביעת התובע מושתתת על מסמך מהמל"ל באשר למצבה הרפואי, מסמך אשר הושג, לטענתה, ע"י התובע תוך פגיעה בפרטיותה ובניגוד להוראת סע' 32 לחוק הגנת הפרטיות התשל"א-1981, וזאת אחר שהתובע פתח מכתב הממוען לה מהמל"ל ללא רשותה וללא הסכמתה, מתוך שכך מבקשת היא לפסול את ראיותיו בענין זה.

נאמר כבר עתה כי בנדון אין צורך להעמיק ולבחון הטענה האמורה שכן התובע בתביעתו נשען על תיעוד רפואי מגוון, לרבות מהמוסד לביטוח לאומי, אשר בא לידי לאחר שניתן ע"י ביהמ"ש צו לגילוי מסמכים המופנה למוסדות רפואיים שונים ולמל"ל, ואין הוא נסמך כראיה לטענותיו דווקא על מסמך כזה או אחר בו עיין ללא רשותה של הנתבעת, לפיכך אין כל מקום לפסול את ראיותיו אלו של התובע וזאת אף מבלי שנדרש כלל לשאלה האם פתיחת מכתב שנשלח ע"י גוף ציבורי ומומען לבן הזוג האחר במהלכם של חיי נישואין תקינים מהווה מעשה פסול ע"פ חוק הגנת הפרטיות.

עד כאן טענותיהם ההדדיות של הצדדים.

* * *

קודם שנבוא ונבחן את הפן העובדתי והעולה ממנו לענייננו, ראוי שנבהיר דבר בכל הקשור לעצם טיבה של התביעה הנוכחית המבקשת בעיקרה להחיל את דיני הנזיקין אף במרחב המשפחתי.

החלת דיני העוולות והנזיקין במרחב המשפחתי

15. אף שדיני הנזיקין ומשפט העוולות אינם נעצרים על מפתנו של התא המשפחתי, הרי שבית המשפט ינקוט משנה זהירות קודם שיבוא ויכניס את דיני העוולות הנזיקיות במובנם הרגיל והשגור לפיתחו של המרחב המשפחתי. בית המשפט יקדים ויבחן בחון היטב האומנם ראויה הסוגיה המובאת לפניו להבחן במשקפיים נזיקיות רגילות או שמא בחינה שכזו רב בה הנזק על התועלת, שהרי שלמותו של התא המשפחתי ושמירתם של הנימים העדינים הקושרים בין פרטיו, תלויים לא אחת בהעדרה של עין בוחנת וכולשת אשר אינה מניחה לקשר המשפחתי להתפתח באופן טבעי. התערבות גסה בהתנהלות המשפחתי, אף אם מטרתה ליתן סעד לצד נפגע, עלולה לגרום נזק לבני המשפחה האחרים ובכך נמצא ביהמ"ש עושה מלאכתו חסרה. מתוך שכך תביעה נזיקית בתוך המשפחה שענינה בעילות העולות מן המרחב המשפחתי, דוגמת הפרת חובות הוריות או בינזוגיות, לא תבחן על דרך הכלל במטבעות חוק נזיקיות רגילות.

16. לענין זה נביא בקצירת האומר מדבריו של המלומד בנימין שמואלי על ההשפעה הרעה שאפשר שתהא לתביעה נזיקית על התא המשפחתי אף כאשר עסקינן בבני זוג פרודים אשר אינם חיים עוד תחת קורת גג אחת—

"...כאשר יש ילדים, תיתכן משמעות לתביעה נזיקית גם במשפחה מפורקת לכאורה. עבור ילדים ישנה תמיד חשיבות ליחסים התקינים בין ההורים, ותביעה נזיקית עלולה בהחלט לחבל בהם. לפיכך נראה כי יש להביא בחשבון גם את אושרם של הילדים כשיקול בענין זה...החרפת היחסים בין בני זוג שנפרדו – בין היתר כתוצאה מניהול תביעה נזיקית בניהם – יכולה גם היא לפגוע באושרם של הילדים. לילדים יש אינטרס שהוריהם, גם אם הם נפרדו, ישמרו על יחסים תקינים, שכן הקשר בין ההורים ימשך גם הלאה בצורה מסוימת: תהיה בניהם אינטרקציה בשנים הבאות בכל הקשור לגידול ילדים,

להשתתפות שני ההורים בשמחות משפחתיות, להעברת השרביט במסגרת הסדרי הראיה בצורה חלקה בכל פעם וכיוצ"ב. ההשפעה השלילית יכולה להיות גם כלכלית: הפיצוי הנזקי שינתן לבן המשפחה התובע שיזכה בתביעה...עלול לבוא על חשבון רווחתם של בני המשפחה האחרים...ההשפעה יכולה להיות גם ריגשית: התובע עלול להיתפס כאויב המשפחה האחראי להתמוטטותה ולא כתובע לגטימי שזכותו נפגעה, ויתכן שכך יוצר בעיני הילדים" (ב. שמואלי, תביעות נזיקין בין בני זוג –התדינות או חסינות. מחקרי משפט כ"ז, התשע"א- 2011 (להלן- שמואלי) וראה לעניין זה אף תמ"ש (י-ם) 13571/91 א.י.נ' א.מ.), (תמ"ש (משפחה חי) 1620/00 בש"א (חיפה) 3190/00 ר.ב. נ' ש.ב., תק-מש 2001(3), 33, 34 (2001), ופסק דיני בתמ"ש (כ"ס) 658-02-10 ש.נ.י.ק.).

17. ברוח דומה, המבקשת לאבחן בין ההתנהלות הנוגעת לתא המשפחתי לזו הנוגעת לכלל,

כותבת כב' הש' הניה שטיין בת"א (ת"א) 1016/88 אמין נ' אמין, תק-מח 97(2) 330—

"ישנם היבטים מסויימים בחיי משפחה, שההכרעה השיפוטית זרה להם וראוי שתישאר כך. לדוגמא: אין להעלות על הדעת, כי קטין יוכל לתבוע את הוריו בנזיקין, בגין נזק נפשי שנגרם לו בעקבות גירושיהם של ההורים ופירוק התא המשפחתי, למרות שנזק כזה, בדרגה כזו או אחרת, צפוי וידוע רבים"

וכך אף מצאנו בדבריו של כב' השופט ניצן סלמן בתמ"ש 1847/04 פלוני נ' פלונית, תק-מש

2009 (4), 126 :

"עולם המשפט הנו מערכת של נורמות, אך לא כלל מערכת הנורמות; בצד עולם המשפט קיימים כללים נוספים, המכתיבים את התנהגותנו- כללים הנובעים מהיותנו בני אנוש, הורים, נשואים, כללים הנובעים מאמונותינו, ועוד. לא תמיד קיימת חפיפה מלאה בכללים; לעתים עולם המוסר מורה כך, אך עולם המשפט קצר מלהושיע; לעתים ההשלכה החברתית היא כזו, שתנגוד את המוסר בין שני הצדדים הניצים בפני, אך תיטיב עם כלל החברה. הכלל הוא כי עולם המשפט, במערכת האזרחית, אינו מכתוב את התנהגות הצדדים בעת הנישואין, כל עוד עומדים הצדדים בכללי הנורמות האזרחיות הרגילות. לטעמי, בית המשפט צריך למשוך ידיו מקביעות שמשמעותן הסדרת חיי הנישואין (כיצד 'ראוי' שבעל יתנהג או כיצד 'ראוי' שאישה תתנהג), כל עוד אין מדובר בעבירות או בעוולות 'מוכרות'... אכן, לעתים אין צד כזה או אחר נוהג כראוי לבעל באשתו או לאישה בבעלה- אך כל עוד הדבר אינו מהווה עוולה, הכלל הוא כי התנהגות שאינה נאותה, כנישואין, לא תהווה עילה. התרופות לאי התנהגות נאותה מהלך הנישואין מצויות במישור הדתי- בתוך מערכת הגירושין; אובדן זכויות מכוח קשר הנישואין וכיו"ב; התנהגות שאינה נאותה לא תקים חיובים מעבר לכך, אלא אם תהווה היא עוולה או עבירה".

ובקיצור קולע הבהיר את הדברים כב' הש' איתי כ"ץ בפסק דינו מיום 27.11.11 -

"לא כל קושי בחיי הנישואין, מהווה יסוד תשתית לקיומה של עוולה נזיקית ואין לתרגם כל רגש סובייקטיבי שהוא של מי מבני

הזוג למושגים משפטיים" (תמ"ש (יר') 17493/06 פלונית נ' פלוני
(פ.ט.)

18. טעם נוסף המצדיק משנה זהירות בפתיחת השער להחלת דיני הנוזיקין במרחב המשפחתי הינו החשש מפני תביעות סרק ותביעות כוזבות, ובחשש למדרון חלקלק (Slippery Slope) ומהצפתו של בית המשפט בתביעות מסוג זה (The Floodgates Argument) החשש מוחשי במיוחד אם ניתן יהיה לתבוע גם במקרים זניחים. ובלשונה של כב' הש' ורדה בין שחר –

"היענות לתביעות מסוג זה במסגרת "עוולות המסגרת" שבפקודת הנוזיקין תיצור חקיקה שיפוטית שתפתח את הסכר בפני פרץ של תביעות בין בני זוג אשר נמצאים בסכסוכים הנובעים מגירושין ואף תלבה אותן" (תמ"ש 15971-12-09 ג.ג.נ' א.י.מיום 1.12.11)
ובעניין אחר, הדין בסוגיית תביעות נזיקין כנגד סרבן גט, כותב כב' הש' ניצן סלמן את הדברים הבאים היפים אף לסוגיה הנדונה –

"מעבר לעובדה שהליכי נזיקין, בגין כל עילה שהיא, ייצרו חוסר ודאות, ייצרו הם כר פורה לחיכוך והגשת הליכים נוספים בין בני זוג; כר זה יאריך סבלם של המתדיינים, יאריך הצלקות שתיגרמנה מעצם קיום ההליך, וימנע הגשמת החתירה לפתרון; ניסיון העבר מלמד - כי מקום בו נפתח הפתח להגיש תביעות, בעילות "רגילות" (להבדיל ממקרי קיצון), נמלא הפתח כהרף עין, ושימש כמצע להתדיינות בלתי פוסקות"

19. בצד הדברים האמורים לעיל, פשוט וברור כי אין לחסום תביעות נזיקיות במרחב המשפחתי שהורתן בתופעות שליליות שאין כל מקום להגן עליהם והאינטרס הציבורי חובר לאינטרס הפרטי במטרה למגרן. כך הם פני הדברים כאשר עסקינן, כדוגמה, בסוגיית אלימות בתוך התא במשפחתי, בין אם זו ענינה בבני הזוג בינם לבין עצמם ובין באלימות של הורה כלפי ילדו (וראה - תמ"ש (י-ם) 2160/99 ל' נ' ל'; תמ"ש (קריות) 1330/01 א. נ' פלוני תק-מש 09 (2) 320; תמ"ש (ת"א) 2880/00 פ.נ.נ' י.ש.ורבים אח') כאשר בעניין זה לא היסס ביהמ"ש בנסיבות מתאימות אף לפסוק פיצויים מוגברים (ראה, כדוגמה, פסק דינה של כב' הש' ענת אלפסי תמש 12102/06 (אשדוד) ד' נ. ד').

כך הם הדברים אף בעניינה של סרבנות גט (תמ"ש (י-ם) 6743/02 כ.נ' כ. תק-מש 08 (3) 96; תמ"ש (ראשל"צ) 30560/07 ש.ה.נ' ה.א.; תמ"ש (ת"א) 24782/98 ש.נ' נ.י. תק-מש 08 (4) 292; תמ"ש (חי') 12200/08 פלונית נ' אלמוני ורבים אחרים) או גירוש אישה בעל כורחה (ע"א 245/81 טולטאן נ' טולטאן פ"ד ל"ח (3) 169; ע"א 1730/92 מצראווה נ' מצראווה תק-על 95 (1) 1218; תמ"ש (י-ם) 14150/04 מ.ג.נ' א.ש.ג.ורבים אחרים), וכך בהתנהגות חריגה במיוחד של הורה כלפי ילדו המגיעה כדי התעללות נפשית (ראה ע"א 2034/98 אמין נ' אמין פ"ד נ"ג (5) 69; תמ"ש (ת"א) 29150/97 ט.נ.נ' ת.י. וראה לעניין זה מאמרו של בנימין שמואלי,

ציווי משפטי על אהבת הורה לילדו ופיצוי בגין הזנחה רגשית: האם ילך משפט המדינה בעקבות משפט הטבע, משפטים על אהבה, עמ' 269).

20. וכאן אנו באים להתלבטות העולה מתוך נסיבות הענין דנן.

פשוט וברור כי בין בני זוג נוצרים יחסי אמון מיוחדים המבוססים, בין השאר, על כנות וגילוי האמת, ולמעשה התא המשפחתי צומח ויונק מיחסי אמון אלו ובעת השתבשותם הוא קמל. בני זוג, עם התאחדותם בתא משפחתי אחד, מבקשים למעשה "... להטיל על עצמם מערכת של זכויות וחובות, וזאת מתוך גמירת דעת המבוססת על מידע מלא ככל שניתן אודות בן הזוג, אשר ניתן בתום לב" (כב' השופטת פרוקצ'יה בע"א 5258/98 פלונית נ' פלוני, ניתן ביום 14.7.04). מתוך שכך יש אשר ביקשו לראות בחובת הגילוי בין בני זוג משום "חובת גילוי מיוחדת", ובלשונה של כב' הש' אספרנצה אלון—

במערכת יחסים בין בעל ואשה, ובין אלה המתעתדים להינשא זה לזו, קיימים יחסי אמון מיוחדים בין הצדדים, המקימים חובת גילוי מיוחדת: חובה גילוי מקיפה ועמוקה במיוחד (תמ"ש (משפחה קר') 7613/02 מ.מ.נ' ג.פ.נ', תק-מש 2009(1), 82, 93 (2009))

אלא מאי? מכירים אנו בטיבו של עולם ובטיבעם של בריות ויודעים אנו דרך גבר בעלמה ונערה בנער - כי בעת היכרותם וחיזורם מדגישים הם זה בפני זו וזו בפני זה את השבח ומעלימים את החסר. נדרשים אנו, איפוא, לשאלה מהו העדר הגילוי ומהי ההסתרה אשר יגיעו כדי עוולה נזיקית המצדיקה מעצם טיבם של דברים, למדיניות שיפוטית ולשיקול דעתו של בית המשפט ועל אף שכך ראוי שיקבעו בו גדרים וגבולות ברורים.

21. ובמילים אחרות, בנדון אנו נדרשים לשאלה – מה הן אמות המידה הראויות בכל הקשור לסוגיית גילוי מומים או פגמים כאלה ואחרים של בן זוג כלפי משניהו עובר לנישואין? האם, על דרך הדוגמה, זה אשר הסתיר מבחירת ליבו כי הוא נותר נחרות עזות בשנתו העלולות להפריע את שנתה שלה, עול עד כדי חיובו בפיצוי בת זוגו על כך שלילותיה לילות לבנים? ומה באשר להסתרתו את העובדה כי הוא נוהג לעשן או לשתות משקאות אלכוהוליים? או זה אשר אינו מגלה באוזני משנהו את דבר היותו לוקה במחלת עור נסתרת בגופו? או זה המציג עצמו כצעיר בשנים מכפי גילו? או המסתיר כי בעבר הורשע בפלילים? כיצד והיכן נשרטט את קו הגבול בין הימנעות מגילוי או התיירות והפרזה המהווים חלק ממעשה חיזור לגיטימי, לבין הסתרה המהווה עוולה נזיקית? האם כל פגם מוסרי של אי גילוי והסתרה יתגלגל לכדי עוולה נזיקית המזכה בפיצוי כספי?

השאלה הנשאלת הינה, איפוא - מהו שיעורם של דברים?

אני סבור כי לענין זה יכולים אנו להשאיל את מבחן שיקול הדעת מן הדין העברי כפי שאציע להלן.

חובת הגילוי בין בני זוג הדין העברי

22. חכמי המשפט העברי מצאו כי אין דינה של ההתקשרות הזוגית כדינה של התקשרות עיסקית גרידא וכי אין להשוות באופן מוחלט בין דיני המקח והטעות במרחב העיסקי לאלו שבמרחב הבינזוגי (וראה דיון מקיף בעניין זה בחוות דעתם המלומדת של הרב מיכאל אדרעי וד"ר יובל סיני ממכון ישמ"ע, אחריות בגין אי גילוי פגמים לבן הזוג קודם לנישואין, מיום 22/3/09 באתר המכללה האקדמית בנתניה בקישור –

http://www.netanya.ac.il/content/_Articles/Article.asp?ArticleID=3876&CategoryID=229

כך, כדוגמה, פוסק ר' יצחק אלחנן ספקטור מקובנא (רוסיה, המאה ה-19) בספר תשובותיו (שו"ת עין יצחק, חלק א, אבן העזר, סימן סח), כי אישה אשר הסתירה מום אשר לרוב אין אנשים מקפידים עליו, הרי שבניגוד לאי גילוי בדיני המכר הרגילים, היא לא תחויב בפיצוי כספי. ובלשונו –

”אכן אי נימא [=אם נאמר] דלא נתבטלו הקדושין בזה אז אין לדמות זה למום במקח לענין חיוב הוצאות דשאני [=ששונה] מום במקח דנתבטל המכירה בודאי”

החילוק בין דיני המכר לדיני הקידושין, לדעת הרב ספקטור, נובע מכך שסוחר אשר מסתיר מום במימכר כוונתו להונות את הקונה, שהרי לו היה הקונה יודע במום לא היה מוכן לרכוש את המימכר במחיר המוצע, אך אישה המסתירה את מומיה אין רצונה לרמות ולהזיק, אלא שהיא מניחה שבן הזוג לא יקפיד על אותו מום לאחר נישואיהם וממילא לא יגרם לו כל נזק כתוצאה מהסתרתה אותו.

הרי לנו אבן בוחן ראשונה בכל הקשור לסוגיית אי גילוי מום קודם לנישואין שעיקרה - מהות המום המוסתר וחומרתו במבט אובייקטיבי.

23. בדרך של בחינת חומרתו של המום מהפן האובייקטיבי אוהז כבר הרדב"ז, ר' דוד בן זימרא, במאה ה-15 (מצרים-צפת), המביא מקרה בו לא גילו לחתן כי כלתו המיועדת סובלת ממורסה דלקתית החוזרת ומתפרצת אצלה מעת לעת. אחר שהתגלה הדבר ביקשו הורי החתן לבטל את השידוך ואף תבעו פיצויים בגין הכספים שהוציאו בהליכי האירוסין ולקראת הקידושין, וזו לשון השאלה אותה נשאל –

שאלה: ראובן שדך בתו לבן ש. ועשו ביניהם קנס לכל מי שיחזור כמנהג וכשהגיע זמן אשר קבעו לנישואין תבעוה לינשא וחלתה הבת ויצאת לה מורסה תחת הגרון ומתוך הדברים נתברר לש. שזה פעמים שלשה יצאת לה מורסה זו ונפתחה וחזרה ואינו רוצה לקחת אותה וראובן תובע הקנס וש. תובע הוצאותיו ואומר אתה ידעת שיש לבתך חולי זה ולמה רמיתני הדין עם מי ? (שו"ת הרדב"ז, חלק ד סימן קכד)

הרדב"ז מבהיר בתשובתו כי אכן החתן רשאי היה לחזור בו מהתחייבותו לשאת את הכלה, שכן לא ידע על המום בעת שאירסה ומדובר במום נסתר שהוא לא יכול היה לדעת עליו אילולא

חלתה הכלה קודם לקידושין. יחד עם זאת מבהיר הרדב"ז כי יש לחלק בין סוגים שונים של מומים ולא כל מום שהוסתר יהווה עילה לביטול הנישואין ולחיוב בהוצאות נזקיות. במקרה הנדון פוטר הרדב"ז את הורי הכלה מתשלום פיצוי להורי החתן על אף שלא גילו את דבר מחלתה וזאת משני טעמים: האחד, שהיה על החתן או הוריו לברר היטב את מצבה הרפואי של הכלה קודם שהחליטו לבוא בברית הנישואין והשני מדובר במום שמבחינה אוביקטיבית ניתן לחיות עימו ואין הוא בגדר דבר שאין הדעת סובלתו.

24. אך דומה כי היה זה הרב ישראל יעקב קניבסקי זצ"ל (ישראל, 1899-1985) בפירושו "קהילות יעקב" על מסכת יבמות (סי' מח) אשר הטיב לנסח ולחדד את האבחנה בין אי גילוי המהווה עוולה נזיקית לבין הסתרה שיש בה פגם מוסרי גרידא.

הרב קניבסקי מתייחס בדבריו למחלוקת תלמודית בין רב יהודה ורבא המובאת במסכת יבמות (דף מ"ה, א) שעיקרה האם יהודי המעוניין לשאת אישה יהודיה חייב לגלות לה את העובדה שאביו הינו גוי (עניין שלמעשה אינו פוגע ביהדותו שכן אימו יהודיה) ? באותו עניין סבר רב יהודה שניתן להסתיר ולא לגלות פרט זה לבן הזוג השני שכן גילוי עלול לחבל בסיכוי להינשא. הרי לנו שקיימת דיעה לפיה על מנת לא לפגוע בסיכויי הצלחת שידוכיו, רשאי אדם להסתיר מידע באשר ליוחסין שלו ובלבד שהמידע המוסתר אין בו פגם של איסורי קידושין.

מהאמור במסכת יבמות למד הרב קניבסקי כי אין מניעה לאדם העומד להתקשר בקשרי נישואין, להסתיר מידע באשר למומים גופניים הקיימים בו אף שאם היה יודע בן הזוג לכתחילה על מומיו לא היה משתדך עימו, וזאת אם ברור לנו שאם יתגלה המום לאחר הנישואין, בן הזוג לא ירצה להתגרש ממשניהו אך ורק בגינו של אותו המום. רצונו לומר, אם מדובר במום כזה אשר אפשר שאדם לא היה בא בקשרי נישואין עם משניהו לו היה יודע עליו עובר לנישואין, אך לאחר שכבר בא בברית הנישואין הדעת נותנת כי לא יבקש להתיר את קשר הנישואין אך ורק בשל קיומו של אותו מום, אזי אין זו הסתרה שבגינה ניתן לכוף גירושין או לחייב המסתיר בפיצוי בן הזוג האחר.

25. אם נבוא ונסכם הדברים הרי שעמדת הדין העברי היא כי החובה על בן זוג לגלות מום או עובדה הנוגעת אליו קמה ועולה אך ורק באם מדובר במום או פרט מהותיים ביותר אשר האדם הסביר לא היה מוכן להתקשר בקשר נישואין לו היה יודע עליהם ואף היה מבקש להתיר את קשר הנישואין באם התגלה לו הדבר אחר נישואיו, לא כן הדבר באם מדובר במום כזה שבמבחן אוביקטיבי של ה"אדם הסביר" ימצא כי אחר שכבר נכנס אדם בברית נישואין לא היה מבקש להתירם אך ורק בשלו של מום זה למרות הסתרתו ממנו, במקרה שכזה לא יחוייב המסתיר בפיצוי בן הזוג השני [בדומה ראה עמדת הפוסקים באשר להסתרת מומים מהותיים

המהווים עילה להתרת הנישואין כגון דברי הרב אריה לייב הלר בעניין הסתרת אישה את חוסר יכולתה ללדת (אבני מילואים, סימן לט, ס"ק ט); ופסיקתו הדומה של הרב משה פינשטיין בענין הסתרתו של בעל את העובדה שהוא חסר כח גברא (שו"ת אגרות משה, אבן העזר, חלק א, סימן עט.) או את היותו הומוסקסואל (שו"ת אגרות משה, אבן העזר, חלק ד, סימן קיג.).

אני סבור כי אמת המידה הנזכרת בדבריו של הרב קנייבסקי היא אמת המידה בה ראוי שיאחז בית המשפט בבוחנו תביעת פיצויים כספית נזיקית בין בני זוג בגין הסתרת מום ומידע עובר לנישואין.

26. ואכן דומה כי בתי המשפט בפסיקתם קיבלו את אמת המידה העולה מתוך הדין העברי, אף שהדברים לא נוסחו בהכרח באותה הלשון.

כך, כדוגמה, התקבלה, בבית המשפט לענייני משפחה בקריות, תביעתה הנזיקית של אישה נוצריה אשר טענה כי בעלה ומשפחתו לא גילו את דבר בעיותיו הנפשיות הקשות עובר לנישואיהם. באותו ענין הוכח כי מצבו הנפשי של הבעל גרם להתפרצויות אלימות שלו כנגד האישה כבר מראשית נישואיהם ומתוך שכך באו הצדדים בסופו של דבר לפירוד וגירושין. כב' הש' אספרנצה מצאה כי בנסיבות הענין אי גילוי פרטים אודות מצבו הרפואי של הבעל מהווה אי גילוי של פרט מהותי המחוייב בגילוי מתוך עצם מהותה וטיבה של ההתקשרות הבינומית ויחסי האמון העולים ממנה, וכי על ה"אדם הסביר" היה לצפות כי העדר גילוי שכזה יש בו לגרום לנזק של ממש לבת הזוג (תמ"ש (משפחה קר') 7613/02. נ' ג.פ., תק-מש 2009(1), 82, 93 (2009)).

כך גם כב' הש' נילי מימון מבית המשפט לענייני משפחה בירושלים (תמ"ש (יר') 24760/08. ב. ג. נ' ג.פ.) מצאה כי בעל אשר לא גילה לאישתו עובר לנישואיהם כי הוא חסר כח גברא עוול בעולת הרשלנות בשל מחדלו זה בגילוי פרט כה מהותי הניצב בלב ליבה של מערכת חוזית משפחתית – קיום יחסי אישות והבאת ילדים לעולם. כב' הש' מימון הבהירה בפסק דינה כי בגין מחדלו זה על הבעל לפצות את האישה הן מטעמים מעין חוזיים שענינם הפרת תום הלב בשל אי הגילוי עובר להתקשרות בנישואים (ראה לעניין זה סע' 61 (ב) וסע' 30 לחוק החוזים (ח"כ)) והן בשל עוולות נזיקיות של תרמית (סע' 56 לפק' הנזקים) ועוולת הרשלנות (סע' 35 לפק' הנזיקין).

נבחן, איפוא, את נסיבות הענין שלפנינו בהתייחס לעיקרו של הדין.

מה הסתירה הנתבעת מהתובע ?

27. ראשית נדרשים אנו לשאלה העובדתית מה היה מצבה הנפשי והרפואי של הנתבעת עובר לנישואין. האומנם עסקינן בסכיזופרניה או בהפרעה נפשית קשה, כפי שטוען התובע, או אולי בדיכאון חולף שלאחר לידה, כפי שטוענת הנתבעת.

28. ובכך, מתוך עיון בתיעוד הרב אשר הוצג לעיונינו עולה באופן ברור כי, בניגוד לטענות הנתבעת, היא אובחנה כסובלת מסכיזופרניה או הפרעת אישיות משמעותית ולא מלקות זמנית של דיכאון לידה.

כך עולה כי ביום 27.12.98 הגישה הנתבעת למל"ל תביעה לנכות כללית ובה ציינה כי היא מטופלת במחלקה לבריאות הנפש. בעקבות בקשתה זו המליצה הועדה הרפואית של המל"ל, ביום 17.2.99, לקבוע לנתבעת 50% נכות פסיכיאטרית לצמיתות, כאשר בסע' הליקוי שנקבע בהמלצות הועדה צוינה תקנה 33 (ד) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה) תשט"ז – 1956 (נספחים 2א - 3א לכתב התביעה) לשונה של תקנה זו, אשר בין לבין תוקנה ושונתה (ראה תיקון מס' 2 התשע"ב-2012), היה –

"psychic disorders

בתגובות סכיזופרניות מכל הסוגים, פסיכוזות אפקטיביות ותסמונות מוחיות, חריפות או כרוניות עם תגובות פסיכוטיות יקבעו אחוזי נכות כדלקמן:

...

(ד) מצבי *remissio* חלקית המלווים סימנים ניכרים של אי התאמה סוציאלית, ישנה הגבלה של כושר העבודה – 50% "

דו"ח הועדה הרפואית של המל"ל הוסיף וציין, בסע' המתייחס להגדרת הליקוי של הנתבעת, כי היא סובלת מ"סכיזופרניה או הפרעת אישיות סכיזוטיפלית".

ביום 1.6.99 נקבעה לנתבעת דרגת אי כושר זמני לתקופה שמיום 27.12.95 ועד 31.5.00 (נספח 4א לכתב התביעה) וביום 4.6.00 נקבעה דרגת אי הכושר הנזכרת כצמיתה (נספח 6א לכתב התביעה).

בהחלטת המל"ל הנזכרת מיום 4.6.00 צויין, בין השאר, כי הנתבעת –

"סובלת מסכיזופרניה רזידואלית, נמצאת במעקב וטיפול תרופתי במרפאה לבריאות הנפש בהרצליה. לפי דו"ח מעבדה לא מגיעה באופן סדיר ולא נוטלת תרופות באופן רצוף. כל הפסקה של טיפול גורמת לה החמרה במצבה הנפשי המתבטא באי שקט, חשדנות, חוסר ריכוז, שיפוט מציאות לקוי...וללא כל ביקורת במצבה הנפשי"

מתוך תיעוד קופ"ח עולה כי ביום 5.9.04 פנתה הנתבעת לרופא המשפחה ד"ר בר לב וסיפרה לו כי היא סובלת ממחלה נפשית משנת 1992 וכי טופלה באופן קבוע בפלואקסנול, ד"ר בר לב מצייין ברישומיו את הדברים הבאים –

"יש לציין שהפסיקה טיפול לפני שנכנסה להריון ועד היום לא מקבלת טיפול תרופתי; לפי השיחה עם ד"ר דרפקין, דרך הטלפון, הנ"ל זקוקה לטיפול כי היא נמצאת בשבוע ה- 27 להריון, ולפי דעתי יש מקום להמשיך טיפול שלא יחזור להחמרת מצב נפשי עקב הריון ובהמשך הלידה" (ראה מוצג ת/9)

בחוות דעת הועדה הרפואית של המל"ל מיום 18.4.07 שבה וחזרה האבחנה לפיה הנתבעת –

"סובלת ממצב רזידואלי של סכיזופרניה או מהפרעת אישיות עם ארגון אישיות נמוכה...מזה 6 חודשים אינה מבקרת בבריאות הנפש ולא נוטלת תרופות באופן קבוע"

29. נבהיר כבר עתה את המושגים המפורטים בדוחות המל"ל וזאת מתוך עיון בספרות מקצועית שחלקה צורף והוגש ע"י התובע -

סכיזופרניה הינה מחלת נפש אשר הסימפטום הבולט ביותר שלה הוא ניתוק מהמציאות והפרעות בחשיבה המציאותית כאשר מחלה זו מתחלקת למספר סוגים כגון – סכיזופרניה פרנואידית, סכיזופרניה קטטונית ועוד.

"**סכיזופרניה רזידואלית** (שרידותית)" מוגדרת אף היא כמחלת נפש ומתייחסת למעשה לסכיזופרניה מכל סוג הנמצאת בנסיגה (רמיסיה). מצב זה יכול להתרחש במהלך ההחלמה מסכיזופרניה, או בין שתי אפיזודות בהן הסימפטומים מתבטאים באופן מלא. מצב רזידואלי יאובחן תמיד רק לאחר אפיזודה פסיכוטית, כאשר רואים החלשות של התסמינים, שיפור בתפקוד וירידה בעומס הרגשי שהסימפטומים שהיו במהלך האפיזודה גרמו (ראה: הסיווג והאיבחון הפסיכיאטרי לפי ארגון הבריאות העולמי, בעריכת איגוד הפסיכיאטריה בישראל ומשרד הבריאות, הוצאת אוניברסיטת תל אביב, 99-101, וכן באתר רפואי - www.voices.co.il/04/ וכן באתר www.starmed.co.il).

"**הפרעת אישיות סכיזוטיפלית**" הינה הפרעת אישיות המתאפיינת בהתנהגות מוזרה ודפוסים חשיבה הנתפסים על ידי החברה כחריגים. ההפרעה יכולה לבוא לידי ביטוי, בין השאר, בהתנהגות והופעה חיצונית יוצאות דופן, קשיים ביצירת קשרים בין אישיים, חשדנות וחשיבה מעורפלת. מאפיינים נוספים של הפרעה זו מתבטאים לעתים בדיבור: קושי בשמירה על רצף לוגי במשפט, דיבור מופשט ולא ברור, קפיצה בין נושאים והתרחקות מהנושא הראשוני. להפרעה סכיזוטיפלית ישנם מאפיינים רבים הקיימים אצל חולי סכיזופרניה, והיא נפוצה יותר

בקרב בני משפחותיהם של חולי סכיזופרניה מאשר אצל כלל הציבור (ראה לעניין זה - אתר לבריאות הנפש "גהה").

כאמור ע"פ דו"ח התחנה לבריאות הנפש בהרצליה סובלת הנתבעת מאחת משתי הלקויות - או "סכיזופרניה ריזידואלית" או "הפרעת אישיות סכיזוטיפלית", אשר לעיתים האבחנה בניהם אינה קלה.

תהא ההגדרה המדויקת של מצבה הרפואי של הנתבעת אשר תהא, הועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי סברה כי מצבה הנפשי של הנתבעת הינו כזה המצדיק קביעת דרגת נכות נפשית צמיתה בשיעור של 50% תוך שצויין כי למצבה הנפשי של הנתבעת יש השפעה של ממש אף על תפקודה וכושרה, מצבה הנפשי של הנתבעת אף הצריך נטילת תרופות באופן קבוע וסדיר כפי העולה מהתיעוד הרפואי אשר הוצג לבית המשפט.

30. ב"כ הנתבעת טען בסיכומיו, בין השאר, כי "המל"ל אינו גוף בר סמכא לקבוע כי אנשים חולים בסכיזופרניה" (סע' 31 לסיכומיו). בכל הכבוד אין לקבל טענה זו.

קביעותיה של הועדה הרפואית של מל"ל אינן נופלות בערכן הראייתי מערכו של מסמך רפואי אחר המוצג לבית המשפט, או כל עדות חיצונית אחרת בענין מצבה הנפשי של הנתבעת, ובית המשפט רשאי ללמוד ולהסיק מסקנות באשר למצבו הרפואי של אדם ממסמכים אלו. ודוק, בנדון איננו נדרשים למסמכי הועדה הרפואית של המל"ל לצורך קביעת דרגת נכותה הנפשית של הנתבעת לצרכי פיצוי, אלא אנו נעזרים במסמכים אלו על מנת לעמוד על מצבה הנפשי עובר לנישואי הצדדים. ככאלה יכולים מסמכי המל"ל ללמד אותנו, כדוגמה, מה טענה הנתבעת באשר למצבה הנפשי עת פנתה לוועדה לצורך הערכתו, האם הועדה ראתה במצבה הנפשי מצב קבוע או משתנה, האם מצבה הרפואי פגם בהתנהלותה ובכושר תפקודה וכיוצ"ב. כל אלו יכולים להצטרף למסכת ראייתית אשר אפשר ויהא בה ללמד את בית המשפט באשר למצבה הנפשי של הנתבעת קודם לנישואיה, ולענין זה אין מסמכי המל"ל שונים מעדויות חיצוניות אחרות אשר יש בהן ללמד על מצבה זה כגון עדויות אנשים ששהו במחיצתה, תיעוד רפואי וכיוצ"ב.

31. זאת ועוד, הנתבעת עצמה הודתה למעשה במהלך הדיון שיתקיים בתביעת מזונות הקטין שהוגשה על ידה (תמ"ש 14020/05) כי היא סובלת מסכיזופרניה, ואף כאשר נשאלה מדוע לא גילתה עובדה זו לבית המשפט במסגרת תביעת המשמורת שהוגשה על ידה, לא הכחישה הנתבעת את עצם מחלתה אלא טענה חזור וטעון כי היא אִם מסורה לילדה –

”ש. את ידעת שאת מאובחנת, לפחות לפי הביטוח הלאומי, וגם את האבחנה הם לקחו מהמרפאה לבריאות הנפש. ידעת על זה שאת סובלת מסכיזופרניה.

ת. כן.

ש. למרות כל זה לא חשבת בתביעת המשמורת שלך להגיד את זה לבית המשפט. שיידעו שהיה לך קשיים.

ת. הוא אוהב אותי (הקטין – צ.ו.). אני אמא מסורה. ואני קמה בלילה אם הוא רוצה לאכול.

ש. האם לא חשבת לנכון לפחות לגלות את האינפורמציה הזו בפני בית המשפט...

ת. בתסקיר חוות דעת טובות ומתרשמים ממני. בתסקיר כתוב הכל. התסקיר חיובי לגביי. (עמ' 39 לפר' הדיון מיום 22.2.07 בתמ"ש 14020/05).

32. עוד ראוי לציין כי כעולה מתיעוד הקופת החולים אשר צורף (מוצגים ת/7 ות/8) הרי שאובחנו בעיות נפשיות אצל הנתבעת כבר בשנת 87 – 89, אף קודם ללידת בנה הראשון, דבר שאינו עולה בקנה אחד עם נסיונה ליחס את מצבה הנפשי לדיכאון שלאחר לידה.

הדעת נותנת, איפוא, כי הנתבעת לא סבלה מדכאון לאחר לידה, כטענתה, אלא מבעיות נפשיות משמעותיות וחמורות יותר, כעולה מהתיעוד הנזכר, אשר אפשר שהתגברו במהלך לידותיה.

33. זאת ועוד, הנתבעת בחרה שלא להעיד את הפסיכיאטרית המטפלת בה, ד"ר א. מרינזון, אשר עדותה הייתה יכולה לשפוך אור על מצבה הרפואי ואולי אף לסייג את האבחנות שהעולות מדיווחי המל"ל והתיעוד הרפואי שהוצג לבית המשפט, ומחדלה זה ראוי שיעמוד לחובתה, כדברי כב' הש' א. גולדברג בע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו, פ"ד י מה (4), עמ' 658:

”אי-הבאתו של עד רלוואנטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו ומחשיפתו לחקירה שכנגד” (וכן ראה לעניין זה - ע"א 2275/90 לימה בע"מ נ' פרץ רוזנברג, פד"י מז(2) 605, בעמ' 614; ע"א 548/78 פלונית ואח' נ' פלוני, פד"י ל"ה (1) 736; ע"א 1087/96 טובי יוסף נ' יהוד שושנה, תקדין - על 99 (1), 659 ועוד רבים אחרים).

34. בצד הדברים הנזכרים ועל אף האמור, חשוב לציין וליתן את הדעת לכך כי כעולה מתיעוד הרפואי והתסקירים השונים אשר הומצאו לעיוני הרי שעל אף מחלתה של הנתבעת התנהלותה היומיומית היתה על פי רוב רגועה סבירה ויציבה. כך, כדוגמא, בתסקיר רשויות

הרווחה שהוגש ביום 18.7.06, במסגרת תביעת המשמורת שהוגשה ע"י הנתבעת, מציינת פקה"ס כי מתוך שיחה עם הפסיכיאטרית ד"ר א. מרינזון עולים הדברים הבאים –

"האם הייתה בעבר בטיפול פסיכיאטרי. היא תיפקדה כראוי, עבדה והתפרנסה מהכנסותיה. לאחר לידתו של ה., היא עברה אירוע פסיכוטי, אך התאוששה במהירות וחזרה לתיפקוד קודם. כיום נמצאת במעקב סדיר מדי חודש, ונוטלת טיפול תרופתי במינון מינימלי. להערכת הפסיכיאטרית "...מצבה של ס. הוא יציב ועם רמת תיפקוד סבירה"

כך גם הדיווחים הנוגעים לטיפול של הנתבעת בבנה הקטין היו חיוביים. ע"פ דיווח שהתקבל מהתחנה לבריאות המשפחה עולה כי –

"ה. מגיע עם אימו באופן סדיר לתחנה לבריאות המשפחה, בהתאם למקובל. הוא מגיע מסודר ונקי, מטופל יפה ומתפתח בהתאם לגילו...האחות ציינה שה. מגיע עם האם, המטפלת בו בצורה עיקבית וכנדרש" (ראה התסקיר הנזכר)

אומנם לאחר לידת הקטין נדרשה הנתבעת לסומכת אשר הוצמדה לה ע"י רשויות הרווחה לצורך סיוע בטיפול בקטין, ואולם הסומכת, הגב' לאה פרי, מציינת במכתבה מיום 5.3.06 את הדברים הבאים –

"הגעתי לביתה של ס. בחודש מרץ 05 כחונכת מטעם מחלקת הרווחה...פגשתי אישה נעימה, אשת שיחה, נקיה ומתפקדת בבית בצורה טובה, הבית היה נקי ומטופל, כמו כן טיפלה בתינוק בדרך שנראתה לי באופן תקין, התינוק היה נקי, לבוש היטב בהתאם למזג אוויר, דאגה להאכילו בזמן, התינוק היה שבע רגוע וחייכן ומאוד נעים היה לשהות במחיצתם. נאלצתי להפסיק את עבודתי והגעתי לס. כיוון שנוכחותי הפריעה לבעלה" (נספח ג' לתצהיר הנתבעת)

עוד חשוב לציין כי לא הוכח כלל שהנתבעת נדרשה אי פעם לאישפוז פסיכיאטרי.

35. מתוך האמור אף הומלץ ע"י רשויות הרווחה כי המשמורת על הקטין תהא לנתבעת, ולמעשה כך הוסכם בין הצדדים עצמם בהסכם הגירושין אשר נחתם בניהם. ואכן הנתבעת משמשת מזה שנים כמשמורנית לקטין ולא נמסרו כל דיווחים לביהמ"ש על כשלים בתיפקודה זה, עניין זה יש בו ללמד כי תיפקודה היומיומי היה והינו תקין וסביר בעיקרו, וזאת על אף מחלתה ובעיותיה הנפשיות.

האם גילו הנתבעת ו/או מי מטעמה את דבר בעיותיה הנפשיות לתובע ?

36. דומה כי אף בענין זה יש לקבל את גירסת התובע לפיה הנתבעת ו/או מי מטעמה לא גילו באף שלב – לא קודם לחתונה ולא לאחריה – כי הנתבעת סובלת מסכיזופרניה מסוג זה או אחר או מהפרעות נפשיות משמעותיות. למעשה הנתבעת בעדותה לפני, כמו גם בכתב

טענותיה, הכחישה לחלוטין כי אובחנה כחולת סכיזופרניה (ראה עמ' 25 – 26 לפר' מיום 12.3.13, זאת על אף הודאתה בכך במסגרת תביעת המזונות כפי שפורט לעיל) ומתוך שכך ברי אף שלא גילתה דבר זה, המוכחש על ידה, לתובע.

זאת ועוד, כאשר נשאלה הנתבעת האם גילתה לתובע כי היא מקבלת קיצבת נכות, התחמקה מתשובה ישירה והשיבה – "לא זוכרת" (עמ' 31 שורה 20 לפר'), תשובה אשר, בכל הכבוד, אינה סבירה ואינה מתקבלת על הדעת בנסיבות הענין.

כך גם משתמע מדבריה של הנתבעת כי לא גילתה לתובע בשום שלב במהלך נישואיהם וקודם ללדת בנם כי היא נוטלת כדורים ונדרשת לטיפול תרופתי בשל מצבה הנפשי (ראה עמ' 32-33 לפר').

הנתבעת אומנם טענה כי אימה התכוונה לומר לתובע כי היא סבלה בעבר מדכאון שלאחר לידה אלא שהתובע לא היה מוכן לשוחח עימה על נושא זה, ובלשונה של הנתבעת –

"אימי נסעה איתו, רצתה לספר לו, והוא אמר שהוא אוהב אותי
והוא לא רצה לשמוע..." (עמ' 28 שורה 27 לפר')

בדרך זו העידה אף אימה של הנתבעת –

"ש.ת... זה היה לפני לידת ה.., אינני זוכרת כמה זמן לפני לידת ה..
חודש לפני הלידה. זו הייתה הפעם הראשונה שהוא הסייע אותי
ביחידות ...

ש. במעמד הזה, בעצם שבועיים או שלושה שבועות לפני ש.ס.
ילדה סיפרת לו ש.ס. סובלת מדכאון לאחר לידה?

ת. אך לא סיימתי את המשפט והוא אמר זה לא מעניין אותי כי אני
אוהב את ס.ס." (עמ' 43 שורה 13-17 לפר')

עינינו הרואות, אף לגירסתה של אם הנתבעת עצמה היא לא גילתה את אוזנו של התובע עובר לחתונת הצדדים אלא רק זמן קצר עובר ללידת בנם !

37. ראוי לציין כי גם אימה של הנתבעת מכחישה את הטענה שהנתבעת לוקה בסכיזופרניה וגם היא דובקת בטענה כי לנתבעת היה אך ורק דכאון לידה חולף (עמ' 42 שורה 23-27 לפר'), ואולם לא הנתבעת ולא אימה ידעו לסבר את האוזן כיצד הנתבעת מקבלת קיצבת נכות קבועה מאז שנת 99 בשל בעיה נפשית ואף נקבעה לה נכות נפשית צמיתה בגין כך, באם אכן מדובר, כטענתן, אך ורק באפיזודה חולפת של דיכאון שלאחר לידה?
מכל מקום, העולה מהמקובץ הוא כי איש לא גילה את אוזנו של התובע באשר לבעיותיה הנפשיות של הנתבעת עובר לחתונתם.

אי גילוי בדבר בעיה נפשית של סכיזופרניה הינו אי גילוי של פרט מהותי אשר המסתירו מן זוג מעוול כלפיו בעוולת הרשלנות

38. כפי שהבהרנו לעיל, בניתוח גישת הפוסקים בדין העברי כמו גם פסיקת בתי המשפט לענייני משפחה, אי גילוי של מום מהותי אשר האדם הסביר היה מבקש להפרד בגינו מבן זוגו לאחר גילוי, מהווה מחדל אשר עושהו ראוי שיחוב בפיצוי כספי בגינו.

במטבעות לשון נזקיות נאמר כי הנתבעת עוולה בעוולת הרשלנות בכך שחדלה ולא גילתה לתובע את העובדה שהיא סובלת מסכיזופרניה או הפרעת נפשית משמעותית. על פי ההלכה הפסוקה, רשלנות הינה מעשה או מחדל החורג ממדד ההתנהגות הראוי לדעת בית המשפט, וזאת ללא נפקות ליסוד הנפשי של המזיק המתלווה לחריגה זו.

עוולת הרשלנות כוללת בחובה אף מעשה זדוני הנעשה מתוך תכנון וכוונה, דוגמת הסתרת מידע העלול להטעות את הצד שכנגד (ראה אמנון רובינשטיין ודניאל פרידמן, אחריות עובדי ציבור בנזיקין, הפרקליט כא תשכ"ה עמ' 61; מ' וייסמן, תביעות רשלנות בנזיקין, ירושלים; ע"א 593/81 מפעלי רכב אשדוד נ' ציזיק פד"י מא (3) 169 (1987); ע"א 6649/96 הסתדרות מדיצינית הדסה נ' עופרה גלעד, פ"ד נג(3) 529 (1999)).

39. כידוע, נדרשת התקיימותם של שלושה יסודות לצורך ייחוס אחריות בשל עוולת הרשלנות (ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש פ"ד לז (1) 113): קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטי – מצד המעוול כלפי הניזוק; הפרת חובת הזהירות על ידי המעוול; היגרמותו של נזק בגין העוולה.

בנדון דומה כי התקיימו כל רכיביה של העוולה, כפי שיובהר להלן.

40. אדם חב חובת זהירות כלפי משנהו "כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של הדברים להיפגע מהתנהגותו" (סעיף 36 לפקודת הנזיקין). בגדרה של עוולה זו נופלים, איפוא, מעשים החורגים מסטנדרט ההתנהגות של "אדם סביר". חובת הזהירות בכללותה מורכבת משני היבטים: חובת זהירות מושגית, וחובת זהירות קונקרטית. קיומה של חובת הזהירות נבדק על פי "מבחן הצפיות": ביחס לחובת הזהירות המושגית מהותו של מבחן זה הוא האם אדם סביר צריך היה לצפות את התרחשות הנזק; וביחס לחובת הזהירות הקונקרטית מהותו של המבחן הינה האם אדם סביר יכול היה, וצריך היה, לצפות, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, את התרחשות הנזק, כאשר מבחן זה משלב היבטים פיזיים ונורמטיביים כאחד, תוך התחשבות במזיק הספציפי, בניזוק הספציפי, בנזק הספציפי ובהתנהגות הספציפית (ע"א 145/80 הנ"ל).

מבחנים אלו משתלבים, לדעתי, בגישת הדין העברי כפי שהוצגה לעיל, שעיקרה - אי גילוי של פגם מהותי, אשר יש לצפות כי האדם הסביר היה מבקש לנתק את קשר הנישואין בגינו, מהווה הפרה של חובת הזהירות והנאמנות של אדם כלפי בן זוגו או מי המתעתד להיות בן זוגו.

בנדון הדעת נותנת כי "האדם הסביר" צריך היה לצפות שאי גילוי של פרט כה מהותי, דוגמת היותו סובל מהפרעות נפשיות העולות כדי סכיזופרניה בדרגה כזו או אחרת, עלול לגרום נזק לבן הזוג וכי אין מדובר באי גילוי של פרט זניח אשר אפשר שאדם יבליג עליו אחר שכבר

תגבש הזוגיות בקשר נישואין. בנדון נציין כי התובע הגיש תביעת גירושין כנגד התובעת בסמוך לאחר שגילה את דבר נכותה הנפשית ומכאן שאכן מדובר במום מהותי אשר התובע התקשה לקבלו במסגרת חיי הנישואין ואלו אכן הסתיימו תוך תקופה קצרה יחסית.

41. גם הרכיב השלישי הנדרש לקיומה של עולת הרשלנות - קיומו של נזק כתוצאה מן העוולה, התקיים בענין הנדון, אף כי אנו סבורים כי התובע הפריז בהערכת שיעור נזקיו כפי שנפרט בפרק הדין בקביעת שיעור הפיצוי הראוי.

התובע טען בתצהירו כי תקופה קצרה לאחר נישואיהם החל לחוש כי הנתבעת סובלת ממצבי רוח משתנים ומפרכי זעם, פעמים רבות הייתה ערה בלילות וסופרת את הכסף בארנקה. לעיתים הייתה מתעוררת משנתה בלילות וצועקת בקולי קולות ללא סיבה הנראית לעין, ובבקרים הייתה מאלצת אותו להביאה לבית הוריה על מנת שתרגע. פעמים אחרות היתה נכנסת למיטתה ומתנתקת מסביבתה משך יום או יומיים. זאת ועוד, לטענת התובע, בתקופת הריונה, נהגה הנתבעת להתפרץ כנגדו בהתפרצויות זעם חדשות לבקרים ואף נקטה כלפיו באלימות וזרקה עליו חפצים שונים. לטענתו עם הולדתו של הקטין התקשתה הנתבעת לתפקד ולטפל בו ובמקביל אף הופנתה ע"י פסיכאטרית בית החולים לטיפול במרפאה לבריאות הנפש בשל מצבה הנזכר.

התובע טוען כי הטראומה שחוה מחיי נישואיו הקצרים עם הנתבעת הותירה בו את חותמה, הוא נכנס לדיכאון וסבל מהתפרצויות זעם רבות עד שנאלץ להתפטר מעבודתו במהלך חודש מרץ 2008.

התובע מבקש לאושש טענותיו באמצעות חוות דעת פסיכאטרית אשר נערכה ע"י מומחה פסיכיאטרי מטעמו, ד"ר גובז'נסקי, בה נקבעה לתובע נכות נפשית בשיעור של 20%, כאשר המומחה מייחס את הנכות הנזכרת לתופעות פוסט-טראומטיות שמקורן בחוויות מחיי נישואיו עם הנתבעת.

42. מיד יאמר, אף שאנו סבורים כי קיימת הגזמה רבה בתיאוריו של התובע את התנהלותה של הנתבעת במהלך חיי נישואיהם וכן הפרזה בענין השפעת האירועים על מצבו הנפשי, ואף נוסף ונאמר כי לא שוכנענו כלל מחוות הדעת הרפואית, אשר הוגשה מטעם התובע, באשר לקיומו של קשר סיבתי בין מצבה הנפשי והתנהגותה של הנתבעת למצבו הנפשי המתואר של התובע, אשר אף בתיאורו אני מוצא הפרזה והגזמה, הרי שאין להתעלם מהעובדה שהנתבעת אכן סבלה מבעיות נפשיות או הפרעות אישיות כאלה ואחרות עוד קודם לנישואין ולא גילתה את אוזנו של התובע באשר להן, ואין ספק כי הנתבע נחשף לא אחת להתנהגות משונה או חריגה מצידה, התנהגות אשר מעצם טיבעה הסבה לו צער וסבל. אותו צער וסבל הוא הוא הנזק שנשאה בחופה רשלנות הנתבעת באי הגילוי של מצבה הנפשי לתובע עובר לנישואיהם.

הרי לנו שבנדון התקיימו כל התנאים הנדרשים לקיומה של עוולת הרשלנות – מחדל – צפיות לנזק בשל מחדל זה – והנזק עצמו.

מהו הפיצוי הראוי שיש לפסוק לתובע בנסיבות דנן ?

43. הצדדים הסמיכוני לפסוק את הפיצוי הראוי לתובע על דרך הפשרה ע"פ סע' 79 א לחוק בתי המשפט וללא כל צורך בהנמקה. יחד עם זאת ולמרות שלא אפרט ואפרוס להלן תחשיב חשבונאי סדור באשר לאופן קביעת הפיצוי הראוי בעיני, אני סבור כי בנסיבות הנדונות ראוי שאביא, למיצער, את הקווים והשיקולים שהינחו אותי בעת קביעת שיעורו של פיצוי זה, ובמסגרת הבאתם של אלו אוסיף ואתייחס לטענות השונות שהועלו ע"י הנתבעת ואשר הבאתי אותן בראשית הדברים.

אך נדגיש – כיוון שהצדדים הסמיכוני לפסוק על דרך הפשרה, הנימוקים שאביא להלן הינם, מטיבם של דברים, אך ורק חלק ממכלול שיקולים ששקלתי קודם לקביעת הפיצוי הכספי הראוי והמובא בא אך ורק על מנת לסבר את הדעת ושלא לצאת פטור בלא כלום.

44. בנדון אומנם הוכח כי הנתבעת סבלה ממחלה נפשית משמעותית עוד קודם לנישואיה עם התובע, ואף נקבעה לה נכות נפשית צמיתה בגין כך, ואולם על אף שכך יש לתת את הדעת לכמה וכמה ענינים –

האחד, בניגוד למקרה המתואר בפסק דינה של כב' הש' אספרנצה, שם הוכח כי הבעל, אשר הסתיר את מצבו הנפשי והרפואי מהאישה עובר לנישואיהם, נהג כלפיה באלימות פיזית משמעותית, הרי שבנדון לא הוכחו בפני כל מעשים קיצוניים של הנתבעת כנגד התובע. אומנם התובע מתאר התנהגות מוזרה כזו או אחרת לה נחשף מצידה של הנתבעת ואולם לא הוכח בפני כי זו נהגה כנגדו באלימות או בדרך הקרובה לכך, ותלונות שהוגשו על ידו למשטרת ישראל בענין זה נסגרו בהעדר כל מימצא תומך.

45. יתר על כן בכל הקשור להתנהלותם של בני הזוג עם הקטין, עניין היכול ללמד ולהשליך על אופן התנהגותם והתנהלותם הכללית, אנו מוצאים כי רשויות הרווחה מדווחים באופן חיובי ביותר על התנהלותה של הנתבעת ואף רואים בה את המשמורנית הראויה והעדיפה מבין השניים. רוצה לומר, על אף בעיותיה הנפשיות, דווקא הנתבעת הוכיחה התנהלות ראויה ואחראית בכל הקשור לטיפול בקטין, ורשויות הרווחה לא חששו כלל להמליץ על קביעת המשמורת בידיה.

46. אם לא די בכך, התובע עצמו הסכים בהסכם הגירושין עליו חתמו הצדדים ביום 22.2.07 כי הקטין יהא במשמורתה של הנתבעת, ומכאן אתה למד שאף התובע עצמו, למרות טענותיו הרבות כלפי הנתבעת, מצאה אותה ראוייה לשמש כמשמורנית של הקטין ומכאן שהתנהלותה והתנהגותה לא הייתה כה קיצונית כפי שבחר להציג את הדברים לפני בית המשפט.

זאת ועוד, פקה"ס הגב' ברוריה גולדברג, אשר טיפלה בצדדים העידה במסגרת תביעת המשמורת (תמ"ש 14021/05) כי התובע מגזים בתיאוריו את מעשיה של הנתבעת וכי הוא מנסה להשחיר את דמותה וכי על פי התרשמותה שלה תלונתו הינן תלונות שווא. כך העידה פקה"ס, בין השאר –

”ש. המצב שלה, אמרת, יציב ועם רמת תיפקוד סבירה
ת. בהחלט” (עמ' 12 שורה 13-14 לפר' הדיון מיום 15.2.07
בתמ"ש 14021/05)

וכן –

”נכנסה לעובי הקורה העו"ס של המשפחה...מאחר והאב טען
להתעללות...לא נמצאה שום הזנחה או התעללות שמצדיקה
התערבות ע"פ חוק הנוער ולא התערבות אחרת. הוא כל הזמן
התלונן, שבבדיקה שלנו לא נמצאו נכונים” (שם, עמ' 11 שורה
14-18)

וכן –

”ש... יכול להיות שלאור מה שאת שומעת, שהיה בתלונות שלו
ממש.
ת. לא. כיוון שאחת התלונות הייתה אלי. גם תיארתי זאת
בתסקיר, מתוך זה הבנתי שבאמת התלונות הן תלונות שווא...”
(שם, עמ' 14 שורה 16-17)

ולבסוף –

”...יש נסיון להכפיש את האימא, ובכל המסגרות נמצא שהאמא
מתפקדת ומטפלת היטב. כיוון שזה מעין תשובה לאב, שטוען
כל הזמן שאינה ברת דעתאו חולת נפש ולמרות שיש לנו
התרשמות שאכן קשה לה, למרות כל זאת, היא מתפקדת עושה
את כל המאמצים כדי להביא את הילד לטיפול הטוב ביותר...”
(שם, עמ' 16 שורה 8-10)

ובאשר להתנהלותו של התובע, ציינה פקה"ס-

”מהכרותי עם ש., הוא לא מקבל ה.כה, לא קשוב לא פנוי. הוא
סירב להמשיך להפגש עם העו"ס, בניגוד לאם שממשיכה עד
היום בשימחה לעדכן, לקבל ה.כה ומיישמת” (שם, עמ' 18
שורה 5-7)

47. וכאן אנו מגיעים לעניין נוסף אשר יש לו חשיבות רבה בעיני בעת קביעת שיעור חיובה של הנתבעת בפיצוי התובע - הצדדים הגיעו, כאמור, להסכמות כוללות בהסכם גירושין שנערך

על ידם ואושר ע"י ביהמ"ש ביום 22.2.07 וזאת אחר שהתקיימה ישיבת הוכחות ובה טען התובע אין ספור טענות באשר למצבה הנפשי של הנתבעת ויכולתה לטפל בקטין. והנה אחר שלכאורה סיימו הצדדים את מחלוקתיהם בהסכם כולל, הוסיף התובע והגיש לפתע תביעתו הנזקית הנוכחית כשנתיים לאחר חתימתו של אותו הסכם. מעשה זה על פניו לוקה בחוסר תום לב ובהעדר הוגנות.

אומנם אני מקבל את טענות התובע כי בהסכם הנישואין לא צויין כי הוא מסיים את כלל המחלוקות של הצדדים וכי נדונו בו אך ורק ענייני המזונות, המשמורת הסדרי הראיה והסדרת הגט וכן לא ניתן לשלול טענתו כי התוודא להתדרדרות במצבו הנפשי והדיכאוני אך ורק לאחר גירושי הצדדים והחתימה על הסכם הגירושין ולפיכך לא טען כלל לפיצוי בגין מצבו עובר לחתימה על הסכם הגירושין, מתוך שכך אין בטענתה זו של הנתבעת על מנת לאיין כליל את התובענה, ואולם לא ניתן להתעלם מכך שהדעת נותנת שהנתבעת הגיעה להסכמות נשוא הסכם הגירושין מתוך הבנה כי בכך הסתיימו כלל המחלוקות שבין הצדדים ומתוך שכך אף הסכימה לתוכנו, לסכום המזונות הנקוב בו, לזיתור על כתובתה וכיוצ"ב. אני סבור, איפוא, כי אף לעניין זה ראוי שתהא השלכה של ממש על שיעור הפיצוי בו תחוייב הנתבעת.

48. ועוד עניין, הנתבעת טענה כי התובע עצמו לא גילה לה כי לקה בסרטן בגרונו עובר לנישואיהם וכי לו הייתה יודעת על כך עובר לנישואיהם לא הייתה נישאת לו (עמ' 37 שורה 3-5 לפר'). התובע מצידו טוען כי אכן חלה בעבר בגרונו ואולם ניתוח שעבר הסיר לחלוטין את הנגע והוא החלים ממחלתו זו, כך שלא ראה לנכון לגלות את הדבר לנתבעת. על אף שאכן לא עסקינן במומים הזהים בחומרתם, אני סבור כי יש לקחת בשיקול הדעת אף את הסתרתו של התובע את דבר מחלתו בה בשעה שהוא טוען לגילוי מלא מצידה של הנתבעת.

49. זאת ועוד, מתוך העדויות שנשמעו לפני ניתן ללמוד אף על התנהגות חריגה של התובע ביחס לנתבעת ולבנה מנישואיה הראשונים. כך העידה הנתבעת כי התובע נהג בקמצנות חולנית והיה נוטל את שְׁלֵט המזגן בקיץ על מנת שלא יפעילו אותו וכן אסר על בנה להתקלח בבית (ראה סע' 41 לכתב ההגנה). על התנהגותו הקמצנית החריגה של התובע העידו גם בנה של התובעת מנישואיה הראשונים, מר ע. ג., שהעיד כי התובע נהג לכבות את דוד החשמל על מנת לחסוך בחשמל וכך נאלץ ללכת להתקלח אצל סבתו (עמ' 42 לפר'), ובדומה העידה שכנתם של הצדדים, הגב' מ. מ., כי באחת הפעמים באה אליה הנתבעת בוכיה וסיפרה לה כי התובע רב עימה כיוון שהיא הזמינה פיצה ללא רשותו... (עמ' 40 לפר').

עדויות הבן והשכנה היו מהימנות בעיניי, ואני סבור כי בעת קביעת הפיצוי יש לבחון את מכלול התנהלותם של הצדדים זה כלפי זה במהלך חיי נישואיהם.

50. ועניין נוסף – גם אחר שהגישה הנתבעת תביעותיה לבית המשפט בעניין המזונות והמשמורת ביקש התובע לנסות ולשוב לשלום בית ואף פנה לרב המקומי על מנת שיסייע בכך (ראה עדות התובע עמ' 19 שורה 14 ואילך). כך אף עולה מעדות אחיו של הנתבע (עמ' 17 שורה 16 ואילך לפר') אשר העיד, בין השאר, כי –

“...לשאלתך - משיקולים של טובת הילד, אחי בעצם בחר ועשה בחירה להמשיך לחיות עם ס. הלאה אני משיב – חיובי, נכון. לשאלתך האם מישוהו אילץ אותו לעשות בחירה זו אני משיב שאף אחד לא יכול לאלץ אותו לעשות זאת, הוא ילד גדול” (עמ' 17-18 לפר')

ואם כן יש לתמוה, כיצד התובע הטוען טענות כאלה ואחרות כנגד התנהגותה של הנתבעת ומצבו הנפשי הרעוע בגין התנהגות זו, מבקש לשוב עימה לחיי שלום בית? אין זאת אלא שהתובע סבר, למיצער בתחילה, כי הוא יכול ומסוגל להסכין עם התנהגות שכזו, ואף לענין זה ראוי שתהא השפעה של ממש על שיעור חיובה של הנתבעת בפיצוי התובע.

51. שיקול נוסף אותו שקלתי קודם שאמדתי את שיעור חיובה של הנתבעת כלפי התובע נוגע לחוות הדעת הרפואית שהוגשה מטעמו באשר למצבו הרפואי והנפשי בעקבות הקשיים שחוה בחיי נישואיו כתוצאה מהתנהלותה של הנתבעת. נקדים ונאמר כי עורך חוות הדעת, ד"ר חוזה גובז'נסקי הודה כי התמחותו בפסיכיאטריה של הילד המתבגר וכי אינו מתמחה בפסיכיאטריה של מבוגרים (עמ' 4 שורות 25-29 לפר'). המומחה אף הודה שכל חוות דעתו מבוססת על מה שהתובע סיפר לו באשר להתנהגותה של הנתבעת כלפיו (ראה עמ' 6 לפר'); ודוק, כפי שהבהרנו לעיל יש הפרזה רבה בתיאוריו של התובע את התנהגותה של הנתבעת), כך גם לא שלל המומחה את האפשרות כי מצבו הנפשי הדכאוני של התובע הורתו בהליך הגירושין הקשה שהתנהל בין הצדדים ללא כל קשר להתנהגותה של הנתבעת עקב מצבה הנפשי (עמ' 6 שורה 31 ואילך לפר') ומכאן שלא הוכח כלל הקשר הסיבתי בין הסתרתה של הנתבעת את מצבה הנפשי להתדרדרות מצבו הנפשי של התובע.

ולבסוף נפנה שימת הלב לכך שניתן להבין מחוות דעתו של המומחה כי בקבלת טיפול רפואי מתאים לא תיוותר לתובע כל נכות. כל אלו הביאו אותי למסקנה כי ככל שנגרם נזק לתובע כתוצאה ממעשה ההסתרה של הנתבעת הרי שיש לייחד נזק זה אך ורק לאותה תחושת צער וסבל שחוה עת נחשף להתנהגויותיה המוזרות מעת לעת של הנתבעת במהלך נישואיהם.

52. זאת ועוד - עיון ברכיבי הנזק הנטענים ע"י התובע מעלה כי התובע לא הוכיח כלל את הנזקים הכספיים המוחשיים הנטענים על ידו. כך, כדוגמה, ברכיב הוצאות החתונה לא הביא התובע כל ראיה לשיעור הוצאות אלו ומאידך לא הציג את שיעורן וערכן של מתנות החתונה בהן זכה כתוצאה מנישואיו לנתבעת.

אך יותר מכך - האם אין בעובדה שמנישואיו לנתבעת זכה התובע לבן, בכורו שלו, בכדי לאיין את כל טענותיו להחזר הוצאות החתונה ? והרי בזכות נישואין אלו זכה באוצר שלא יסולא בפז בדמותו של בנו יחידו ?

אף ענין זה מחזק את מסקנתנו כי בנדון ראוי לקבוע פיצוי כספי מצומצם יחסית בגין מחדלה של הנתבעת באי גילוי נאות של מצבה הנפשי לתובע קודם נישואיהם, שהרי ככלות הכל נישואין אלו, בצד הכאב והסבל שגרמו לנתבע, הביאו לו אף ברכה רבה.

53. סוף דבר, אחר שבחנתי את עניין אי הגילוי של הנתבעת אודות מצבה הנפשי עובר לנישואי הצדדים, התנהלותם ההדדית של הצדדים האחד כלפי משניהו עובר לנישואים ובמהלכם, העובדה שהמשמורת על בנם הקטין נמסרה בסופו של יום, ע"פ המלצת רשויות הרווחה ובהסכמת התובע, דווקא לנתבעת, כמו גם העובדה שהצדדים הגיעו להסכם גירושין ובו הסכמות רחבות וכוללות באשר לסיום דרכם המשותפת, ולאחר בחינת הנזק הלכאורי שנגרם לתובע כתוצאה מחיי נישואים אלו, ואחר שלא שוכנעתי בקיומו של קשר סיבתי ישיר בין אי גילוי מצבה הנפשי של הנתבעת למצבו הנפשי הנטען של התובע, ובהתייחס לעובדה שעסקינן בחיי נישואין שמומשו ואף נשאו פרי בדמותו של בנם המשותף של הצדדים, מצאתי כי יש לחייב את הנתבעת אך ורק בפיצוי כספי מצומצם יחסית בגין עוולתה כלפי התובע ולו על מנת שיזהר אדם מלהסתיר מום כה מהותי ומשמעותי מבן זוגו קודם לנישואיהם. **בנסיבות העניין שלפני הריני מחייב את הנתבעת לפצות את התובע בסך של 15,000 ₪ בלבד.**

בהתאם להסכמת הצדדים סכום הפיצוי ישולם אך ורק לאחר הגיעו של הקטין לגיל 18 וישא הפרשי הצמדה למדד המחירים אשר פורסם ביום 15.6.13 בלבד.

54. בנסיבות העניין אינני מוצא מקום להוסיף ולעשות צו להוצאות מעבר לפיצוי הכספי האמור.

55. תואיל המזכירות לסגור התובענה שבנדון.

56. ניתן לפרסום ללא שמות הצדדים.

ניתן ביום 25.6.13 (י"ז תמוז תשע"ג) בלישכתי.

צבי ויצמן, שופט

